

Yirmi Beşinci Söz, Birinci Şule'de Ahzab Sûresi'nin 40. Âyeti örnek olarak veriliyor; Hz. Üstad bu âyeti nasıl izah ediyor?

İkinci misal: Meselâ, **مُكَاوِرُونَ مَدَايَا أَبَائِهِمْ كَانُوا** ["*Muhammed, sizin adamlarınızdan hiçbirinin babası değildir.*" (1)] Tabaka-i ûlânın şundan hisse-i fehmi şudur ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın hizmetkârı ve "veledim" hitabına mazhar olan Zeyd,² izzetli zevcesini kendine küfüv bulmadığı için tatlik etmiş; Allah'ın emriyle, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm almış.³ Âyet der: "Peygamber size evlâdım dese, risalet cihetiyle söyler. Şahsiyet itibarıyla pederiniz değil ki, aldığı kadınlar ona münasip düşmesin."

"İkinci tabakanın hisse-i fehmi şudur ki: Bir büyük âmir, raiyetine pederâne şefkatle bakar. Eğer o âmir, zâhir ve bâtın bir padişah-ı ruhanî olsa, o vakit merhameti pederin yüz defa şefkatinden ileri gittiğinden, o raiyetin efradı, onun hakikî evlâdı gibi, ona peder nazarıyla bakarlar. Peder nazarı zevce nazarına inkılâb edemediğinden, kız nazarı da zevce nazarına kolayca değişmediğinden, efkâr-ı âmmede Peygamber (a.s.m.) mü'minlerin kızlarını alması şu sırta uygun gelmediğinden, Kur'ân der: "Peygamber (a.s.m.) merhamet-i ilâhiye nazarıyla size şefkat eder, pederâne muamele yapar. Risalet namına siz onun evlâdı gibisiniz. Fakat şahsiyet-i insaniyet itibarıyla pederiniz değildir ki, sizden zevce alması münasip düşmesin."

"Üçüncü kısım şöyle fehmeder ki: Peygambere (a.s.m.) intisap edip onun kemâlâtına istinad ederek onun pederâne şefkatine itimad edip kusur ve hatîat etmemelisiniz demektir. Evet, çoklar var ki, büyüklerine ve müşhidlerine itimad edip tembellik eder. Hattâ bazan "Namazımız kılınmış" der (bir kısım Alevîler gibi)."(2)

"Dördüncü nükte: Bir kısım, şu âyetten şöyle bir işaret-i gaybiye fehmeder ki: Peygamberin (a.s.m.) evlâd-ı zükûru rical derecesinde kalmayıp, rical olarak nesli, bir hikmete binaen kalmayacaktır.(3) Yalnız, "rical" tabirinin ifadesiyle, nisânın pederi olduğunu işaret ettiğinden, nisâ olarak nesli devam edecektir. Felillâhilhamd, Hazret-i Fâtıma'nın nesli-i mübareki,

Hasan ve Hüseyin gibi iki nuranî silsilenin bedr-i münevveri, şems-i nübüvvetin mânevî ve maddî neslini idame ediyorlar.(4)

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلِهِ

Hız. Zeyd Olayı

Âyetin iniş sebebini bilmek, anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. **Şöyle ki:**

Hız. Zeyneb, Hız. Peygamberin halasının kızıydı. Hız. Peygamber, Onu azatlı kölesi Zeyd Bin Harise ile evlendirmek istedi. Hız. Zeyneb, böyle bir evliliği istememekle beraber, Hız. Peygamber'in isteğini reddetmemek için kabul etmek durumunda kaldı. Ancak belli bir süre sonra imtizaçsızlık sebebiyle evlilik sona erdi. Hız. Peygamber ilâhî irade doğrultusunda Hız. Zeyneble evlendi. Ancak böyle bir evlilik o günün örfüne uygun olmadığından bazılarının hatırına "oğlunun hanımıyla evlendi" gibi vesveseler geldi, hatta bazı münafıklar bu minvalde ileri geri konuşmalar yaptı. Bunun üzerine üstteki âyet nazil oldu.(5)

Yani, Hız. Peygamber azatlı kölesi Hız. Zeyde "oğlum" diye şefkatle hitap eder ve öyle hitap etmesi de hakkıdır. Hız. Zeyd de manen Onun oğlu gibidir. Hatta ümmetin her bir ferdi Onun manevî alâkadarlığı ile sanki Onun evladı sayılır. Fakat bu, gerçek anlamda onların peygamber evladı olmaları anlamına da gelmez. Dolayısıyla sizden kız alması gayet normal bir durumdur, "oğlum" hitabına mazhar Hız. Zeyd'in boşadığı hanımıyla evlenmesi de garip karşılanacak bir durum değildir.

Dipnotlar:

(1) Ahzab, 33/40.

(2) İbareden de anlaşıldığı gibi, bu tarz bakış bütün Alevilerin görüşü değildir. Benzeri bir durum bazı tarikat mensuplarında görülür, "**Şeyhimin himmeti beni kurtarır.**" der. İşte âyet bir yönüyle "**Kendiniz amel işlemek sûretiyle kendinizi kurtarmaya çalışın.**" mesajı vermektedir.

(3) Nitekim Hz. Peygamberin dört erkek çocuğu olmuş, bunların hepsi rical yaşına ulaşmayıp çocuk yaşta vefat etmişlerdir.

(4) **Risalet güneşe, velayet aya benzer.** Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, nübüvvet güneşine mukabil ay misali, Hz. Peygamberin maddi-manevi neslini devam ettirmişler, o güneşi bize yansıtmaya vesile olmuşlardır.

(5) *Beydâvi, III, 55-56.*